

Висновки

Виокремивши роль інвестування в розвитку аграрних підприємств Львівської області та проаналізувавши стан інвестиційної діяльності аграрних підприємств, можна стверджувати про її позитивну динаміку розвитку після тривалого спаду. За досліджуваний період збільшились суми інвестування в аграрні підприємства. Проте в багатьох ще аграрних підприємствах власні кошти і надалі залишаються основним джерелом фінансування капітальних вкладень. Зменшилась частка банківських кредитів та інших позик в загальному обсязі інвестицій. За інвестиційною привабливістю аграрні підприємства Львівської області характеризуються як підприємства аграрного сектору з високим інвестиційним потенціалом, що в свою чергу значно впливає на покращення інвестиційного клімату аграрного виробництва загалом.

Для забезпечення стабільної економічної ситуації в аграрних підприємствах Львівської області, необхідно провести ряд заходів, які б створили умови для забезпечення кредитними ресурсами агровиробників з метою розширеного відтворення, мережу дорадчих сільськогосподарських служб, систему моніторингу аграрного ринку,

підтримували стабільний рівень доходів аграрних підприємств через систему адресних державних дотацій та субсидій. Важливу роль в даних питаннях повинні відіграти органи місцевого самоврядування, зокрема в умовах децентралізації державної влади.

Список використаних джерел

1. Мельниченко О.А. Інвестиційний клімат: сутність та напрямки його покращення в Україні / О. А. Мельниченко // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2012. – 14(185). – Ч. 1. – С. 292–295.
2. Інвестиції у Львівській області у 2015 році // Статистичний збірник. – 2016. – 122 с.
3. Міністерство фінансів визнало Львівщину лідером за іноземними інвестиціями у 2016 році: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zaxid.net/news/showNews.do?ministerstvo_finansiv_viznalo_lvivshhinu_liderom_za_inozemnimi_investitsiyami_u_2016_rotsi&objectId=1416872
4. Скорбатюк Л.Б. Оцінка інвестиційної привабливості промислового підприємства / Л. Б. Скорбатюк // Кримський економічний вісник. – 2013. – № 2 (03). – С. 152–154

УДК 658.713.338.432

А.С. КОПСУН,

аспірант Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Тенденції сучасного стану лізингових відносин аграрних підприємств Дніпропетровської області

У статті досліджуються сучасні тенденції розвитку лізингових відносин в аграрних підприємствах Дніпропетровської області, як потенційних лізингодержувачів, а саме: проаналізована технічна оснащеність аграрних підприємств області протягом 2011–2015рр., купівля ними нової сільськогосподарської техніки протягом аналізованого періоду, а також досліджені обсяги та питома вага інвестицій в основний капітал у сільське господарство Дніпропетровської області.

Ключові слова: аграрні підприємства, лізинг, лізингові відносини, основний капітал, інвестиції.

А.С. КОПСУН,

аспірант Днепропетровский государственный аграрно-экономический университет

Тенденции современного состояния лизинговых отношений аграрных предприятий Днепропетровской области

В статье исследуются современные тенденции развития лизинговых отношений в аграрных предприятиях Днепропетровской области, как потенциальных лизингополучателей, а именно: проанализирована техническая оснащенность аграрных предприятий области в течение 2011–2015гг., покупка ими новой сельскохозяйственной техники в течение анализируемого периода, а также исследованы объемы и удельный вес инвестиций в основной капитал в сельское хозяйство Днепропетровской области.

Ключевые слова: аграрные предприятия, лизинг, лизинговые отношения, основной капитал, инвестиции.

KORSUN,

graduate student Dnepropetrovsk state agrarian–economic university

Tendency of the modern state of leasings relations of agrarian enterprises of Dnepropetrovsk area

In the article modern progress of leasings relations trends are investigated in the agrarian enterprises of the Dnepropetrovsk area, as potential лизингоодержувачів, namely: the technical equipped of agrarian enterprises of area is analysed during 2011–2015pp., purchase by them new agricultural technique during an analysable period, and also investigational volumes and specific gravity of investments in the fixed assets in agriculture of Дніпропетровської of area.

Keywords: agrarian enterprises, leasing, leasings relations, fixed assets, investments.

Постановка проблеми. Сьогодні, в економіці країни складається ситуація, яка спонукає до використання лізингових відносин та сприяє розвитку ринку лізингових послуг. Скорочення обсягів ліквідних засобів, мала рентабельність аграрних підприємств, обмежені можливості виділення грошових ресурсів для придбання засобів виробництва є передумовами для розвитку лізингових відносин в аграрному секторі. До того ж, загострення конкуренції між сільськогосподарськими виробниками збільшує потребу в інвестиціях.

В умовах обмеженості фінансових ресурсів та низької забезпеченості сільськогосподарською технікою одним із таких важливих джерел покращення та оновлення основних засобів в аграрних підприємствах є лізинг. Досвід країн з розвинутою економікою свідчить про дедалі зростаючий вплив лізингу на процеси відтворення основних фондів та відкриває широкий доступ аграрним підприємствам до передової техніки і технологій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивченням та розробкою теоретико–методологічних аспектів формування лізингових відносин займалися такі вчені–економісти: Н. Адамова, В. Андрійчук, Я Білоусько, Д. Василенко, С. Васильчак, П. Гайдуцький, М. Дем'яненко, П. Савлук А. Турило, В. Чабан, Г. Черевко та інші.

Метою статті є аналіз стану та виокреслення перспектив розвитку лізингових відносин в аграрних підприємствах Дніпропетровської області як потенційних лізингоодержувачів.

Виклад основного матеріалу. В аграрних підприємствах Дніпропетровської області існують проблеми із використанням у виробничому процесі застарілих основних засобів. Недостатня їх наявність, фізичний та моральний знос приводить до того, що аграрні підприємства не в

зможуть виконувати всі технологічні процеси у визначені терміни та за новітніми технологіями. Як наслідок, аграрні підприємства мають додаткові витрати, пов'язані з виконанням частини технологічних процесів сторонніми організаціями, особливо тих, які обмежені часовими межами. Слід зазначити, що ринок послуг, які надаються аграрним підприємствам швидко зростає. Протягом останніх років попит на послуги таких організацій невинно продовжує зростати. Зменшення вартості основних засобів в аграрних підприємствах України відбувається, перш за все, через слабку інвестиційну діяльність в галузі, великий фізичний знос основних засобів, формування нових господарських структур.

Обмежені фінансові ресурси аграрних підприємств, яких не вистачає в достатній кількості, ведуть до зниження якісної технічної забезпеченості виробництва і зумовлюють високий рівень зносу техніки. Фактичний рівень технічного забезпечення аграрних підприємств України рухомою технікою відображено в наступній таблиці (табл. 1).

За даними статистики, за період із 2011р. по 2015р., парк тракторів скоротився на 4,5%, зернозбиральних комбайнів – на 15,4%, вантажних автомобілів – на 9,4%. Для відновлення технічного стану аграрних підприємств, зокрема забезпечення їх сучасними видами рухомих технічних засобів, необхідні наявні відповідні фінансові ресурси чи джерела їх формування. Основним джерелом їх формування в аграрних підприємствах мали би бути доходи.

Нестача власних коштів в аграрних підприємствах, а також недостатня фінансова підтримка аграрного сектора загалом з боку держави зумовили несприятливий інвестиційний клімат для інвесторів, зокрема іноземних (табл. 2).

Таблиця 1. Технічна оснащеність аграрних підприємств Дніпропетровської області, шт. *

Види рухомої техніки	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.	2015р.	2015р. % до 2011р.
Трактори	10119	10519	10258	9518	9659	95,5
Зернозбиральні комбайни	2291	2154	2104	1925	1938	84,6
Вантажні автомобілі	6479	6812	6392	6054	5872	90,6

* Джерело: [2, с.7]

Таблиця 2. Інвестиції в основний капітал аграрних підприємств Дніпропетровської області протягом 2011–2015 рр. *

Роки	Освоєно (використано) інвестицій в основний капітал		
	млн. грн.	у % до відповідного періоду минулого року	у % до загального обсягу інвестицій в основний капітал всього
2011 р.	1241,4	171,8	5,6
2012 р.	1222,2	98,5	5,4
2013р.	1029,9	84,3	4,8
2014р.	1327,7	128,9	6,5
2015р.	1703,4	128,3	6,6
2015р. до 2011р.,+;-	+462	-43,5	+1

* Джерело: [3, с. 33]

Аналіз вище поданої таблиці засвідчує той факт, що освоєння (використання) інвестицій в основний капітал підприємств аграрного сектору в динаміці несуттєво, але все ж збільшується (із 5,6% в 2011 році до 6,6% в 2015 році). Проте виділення коштів на покращення матеріально-технічної бази аграрних підприємств із бюджету за останні роки зменшилося із 2,3% до 0,8%, що засвідчує зменшення державної підтримки технічного розвитку суб'єктів аграрного виробництва [1].

Протягом 1991–2015рр. загальний обсяг капітальних вкладень в АПК країни зменшився у 25 разів, а їх частка у загальному обсязі інвестицій за цей період скоротилася з 32% до 11%. Тому, як результат, при складному фінансовому становищі аграрних підприємств, основне інвестиційне навантаження припадає безпосередньо на них самих. Так, близько 89% інвестицій в основні засоби аграрних підприємств Дніпропетровської області проведено за рахунок власних фінансових ресурсів.

Важливим є порівняння питомої ваги аграрних підприємств області у виробництві валової про-

дукції сільського господарства із селянськими господарствами (домогосподарства, господарства населення).

За порівняльними оцінками, як доводить дослідження, все ж таки за аналізований період у виробництві валової сільськогосподарської продукції важлива роль належить аграрним підприємствам, питома вага яких в останні роки постійно зростає і сьогодні сягає більше 60% (табл. 3).

Як засвідчують показники таблиці, питома вага аграрних підприємств у 2015 році збільшилася на 0,2 відсоткові пункти порівняно із 2011 роком, тоді як питома вага господарств населення у виробництві валової продукції аграрного сектору, відповідно, зменшилася на 0,2 відсоткові пункти.

Погіршення фінансового стану аграрних підприємств привело до різкого зниження купівельної спроможності аграрних підприємств, внаслідок чого скоротилося придбання ними сільськогосподарської техніки (табл. 4).

Отже, можна сказати, що дана таблиця характеризує платоспроможність аграрних підпри-

Таблиця 3. Питома вага аграрних підприємств у виробництві валової продукції сільського господарства в Україні (%) *

Категорія господарств	Роки					2015р. до 2011р., +;-
	2011	2012	2013	2014	2015	
Усі категорії господарств	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Аграрні підприємства	60,0	57,6	63,6	59,1	60,2	+0,2
Господарства населення	40,0	42,4	36,4	40,9	39,8	-0,2

* Джерело: [3]

Таблиця 4. Купівля аграрними підприємствами Дніпропетровської області нової сільськогосподарської техніки протягом 2011–2015рр.

	2011р.		2012р.		2013р.		2014р.		2015р.		2015р. до 2011р.	
	К-сть, шт.	Ціна, тис. грн. за шт.	К-сть, шт.	Ціна, тис. грн. за шт.	К-сть, шт.	Ціна, тис. грн. за шт.	К-сть, шт.	Ціна, тис. грн. за шт.	К-сть, шт.	Ціна, тис. грн. за шт.	К-сть, шт., +;–	Ціна, тис. грн. за шт., +;–
Трактори	241	508,6	171	511,2	235	612,4	148	650,4	160	1168	-81	+659,4
Зернозбиральні комбайни	61	1457	36	1491	50	1455	29	2228	45	2941	-16	+1484
Вантажні автомобілі	46	255,1	32	303,9	18	358,9	18	388,0	19	750,8	-27	+495,7

Джерело: побудовано автор на основі [1]

емств Дніпропетровської області, як потенційних лізингодержувачів. У 2015 році порівняно із 2011 роком придбання нової сільськогосподарської техніки аграрними підприємствами скоротилося по всіх видах (тракторів купили на 81 од. менше, зернозбиральних комбайнів – на 16 штук, а вантажних автомобілів – на 27 штук. У вартісному вигляді, маємо таку ситуацію, що ціни у 2015 році відносно 2011 року збільшилися наступним чином: на трактори – на 659 тис. грн., зернозбиральні комбайни – на 1484 тис. грн. та вантажні автомобілі – на 495,7 тис. грн.

Висновки

Формування та розвиток лізингових відносин в аграрних підприємствах Дніпропетровської області має свої особливості і обумовлений наступними причинами, серед яких можна виділити наступні: обмежені фінансові ресурси сільськогосподарських виробників для придбання основних засобів; низька забезпеченість технікою для виробничої діяльності, а також високий рівень її зносу.

Ускладнює процес розвитку лізингових відносин також і той факт, що сільськогосподарське машинобудування переживає глибоку кризу через суттєве зниження попиту на неї аграрних підприємств. Практично всі кошти, які мали б інвестуватися в обладнання і техніку, використовуються для фінансування оборотного капіталу.

В аграрному секторі лізингові відносини здійснюються в двох сферах лізингового процесу: лізингові відносини в рамках першої сфери здійснюються на основі державного лізингу, аграрні підприємства в іншій сфері здобувають техніку та обладнання на

ринку лізингових послуг, які лізингові компанії надають на комерційній основі. Реалізація державного фінансового лізингу проходить на підставі договорів поставки з постачальниками і договорів фінансового лізингу із лізингодержувачами шляхом спрямування Мінагрополітики України НАК «Укragролізинг», як виконавцю державної програми, асигнувань на здійснення програм кредитування з придбання основних виробничих засобів для аграрних підприємств на основі фінансового лізингу.

Стимулюючим фактором розвитку лізингу в аграрних підприємствах є високі ризики, в першу чергу через те, що сільськогосподарське виробництво є високо витратним (в силу багатьох причин, зокрема і природно–кліматичних). Не досконало розвинений ринок страхових послуг, зокрема відносно сільськогосподарського виробництва. Одним з головних завдань відновлення матеріально–технічного забезпечення аграрних підприємств Дніпропетровської області є фінансування їх необоротних засобів за рахунок власного або позикового капіталу.

Список використаних джерел

1. Головне управління статистики у Дніпропетровській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dnprstat.gov.ua>
2. Державна служба статистики України. Наявність сільськогосподарської техніки та енергетичних потужностей у сільському господарстві у 2015 році. Статистичний бюлетень. Київ, 2016. – 44 с.
3. Сільське господарство України за 2015 рік / статистичний збірник. – К.: Держкомстат України. – 2016 р. – 370 с.